

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik: minden vasárnap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K, fél évre 4 K., negyed évre 2 K, egy hónapra 80 fill.

Egyes szám ára 10 fill. Nyíltlér sora 40 fill.

Felülső szerkesztő és lapfőigazgató:

DR. NAGY BÉNI ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája, Csikszereidában, heva a lap azellmel részét illető költségeit kifizető.

KIADÓHIVATAL: Látz János könyvnyomdája Csikszereidában, heva a hirdetések, nyíltléri költségeinek, előfizetési pénzek stb. kifizető.

Kéziratok nem adóznak vissza. Hirdetési díjak legelőszörben számítatnak.

Hol az igazság?

Török Ferencz országgyűlési képviselő és törvényhatósági tag a folyó évi május 18-án tartott törvényhatósági gyűlésen az az és veresvölgyi erdőségek eladásának tárgyalása alkalmával előre bocsátva, hogy ő is meg van vesztegelve, e szavak kíséretében dobott le 6000 koronát a zöld asztalra: „ha egy szopos borju ára ennyit ér, mennyit érhet akkor egy ezimeres ökör?” Ha e jelenetnél valaki még nem lett volna tisztába, a későbbi fejlemények kiderítették, hogy a „ezimeres ökör” alatt Becze Antal most már volt, de akkor tényleges alispánt értette.

A pár nappal ezelőtt tartott törvényhatósági közgyűlésen e kínos incidensnek még kínosabb folytatása volt. Becze Antal ugyanis mindjárt a gyűlés elején, mikor a törvényhatóságtól bucsuzott, a dolgot felelevenítette. Reámulatolt, hogy állásától anélkül nem válhatik meg és a törvényhatóságtól nem bucsuzhatik, míg a reá szort súlyos vádakkal szemben magát nem tisztázza. Előadta üldöztetésének indító okait, keletkezését és lefolyását, mely a fentebb ismertetett május 18-iki jelenetben érte el csúcspontját. Bizonyítékokkal tudja támogatni — ugymond — hogy Török Ferencz azt a bizonyos 6000 koronát, melyet megvesztegetésének bün-

jele gyanánt annak idején itt a törvényhatóság asztalára frenelikus hűtás közepette lecsapott, azelőtt másfél hónappal kapta választási cílokra köszönköp-pen. Nem tekintve azt a mindenképpen nagyfontosságú tény, hogy állítása, illetve beismerése szerint is e vesztegetésre szánt pénz mindenkinek tudta nélkül másfél hónapig ült — zsebébe bizonyítékai vannak még arra is, hogy e kölcsönadott 6000 koronából még a kölcsönadás napján elköltetett 2000 korona, amihez ugyan kétségtelen jussa volt, azonban az már lehetetlen, hogy ugyanazon pénz kétféle minőségben, egyszer, mint elkölthető privát pénz, máskor pedig mint hűnjel szerepelhessen. Nem terjeszkedünk ki e beszédnek minden részletére, elegendőnek tartjuk e helyen még ha idézzük Beczének a május 18-án elhangzott „ezimeres ökörre” vonatkozó refrainjét: „ugy látszik az a szopos borju (értsd: Török Ferencz) két anyát szopott.”

Rettenetes súlyos vádak ezek ám. — Megromlott, helyesebben szólva, megromlott közállapotainknak elszomorítóan súlyos jelensége és eddig nem sejtett, nem gondolt, el nem képzelt mértéke. Egy cseppet sem csodálkozhatunk, hogy ország-világ előtt vármegyénk hirneve, hecsülete porig eláztatott.

A dolgok idáig fejlődvén teljes joggal

veljük fel a kérdést: hol az igazság? Török Ferencz a múlt vasárnap tartott szépvízi 48-as párt alakuló gyűlésén mellet véve ezt a nagyhangú kijelentést tette: „én kerültem véletlenül ama kényes helyzetbe, hogy ki tudja mióta üzött cudarságot, rablást és csalást leplezzem. Elfogadtam a judáspénzt, hogy nyilvánosan vágjam a pófájukba. Bomba volt ez, mely egy vármegyei komisz rendszert ölt meg.”

Ez a bomba azonban kétszer pattant el. A legutolsó pattanása súlyos és kegyetlen volt. Olyan, mint a jégverés és sötét, mint egy Zola regény.

A két pattanás között még más óriási különbség is van. Török Ferencz folyton csak gyanúsított, de egyetlenegy konkrét néven nevezett vádalt Becze Antal ellen sem eddig, sem a legutolsó törvényhatósági gyűlésen, hol ellene és vele szemközt az ismertetett igen nagy erkölcsi háttérrel bíró támadtatás történt, nem történt. A Becze vádjai pedig mely egyttal védelme is, konkrét dolgok. Mesztelenül bizonyítékokra való hivatkozás mellett — előterjesztett tények.

Török Ferencz ugyan hivatkozott arra, hogy hírlap utján memorandumokkal tisztázni fogja magát. Mi azonban ki effajta tisztázásból nem kérünk. Ilyen dolgokat a hírlap már természeténél fogva sem képes

A „SZÉKELYSÉG” EREDETI TÁRCÁJA.

Örök álom.

A kis „göth-oltár” előtt a sötét ravatalon a papnevelő prefektusa alussza álomtalan álmit. Sápndt, tisztá arcán végtelen nyugalom. A kandelaberekben fel-fellobbanó szesz láng kékes világánál mintha még egy félbeszakadt mosoly villanna át színtelen ajkain.

A kis szacellumra borzongató fülhomály nehezedik. A lobogó láng csak a koporsó környékét világítja meg. A fehér karingeből átlózt, két zsolozsmázó klerikus olyan, mint két kísértet. Komor arcuk riberülő fényben ragyog s tompán, egyhanguan hangzik ajkukról a zsololtár, mint mikor koporsót szegeznek be.

A kis házi kápolna zeg-zugai halk, morgogó visszhangra kelnek. Az egyik kispap idősegen tekintget szerzetést. Fél. Alig két hét óta lakója a szeminariumnak. Lelke még félig a világé, a verőfényes, gyönyörűséges világé, melyet még az imént ugy szergetett.

Felzaklatott lelke kergette ide, ebbe a komor világba, mikor az ő ragyogó, szívárványos világá rombadűlt.

Rövid és régi a története: szeretett és csalódott. Örízte, ápolta, a szellőtől is védte gyöngye virágját s mégis letörté egy istentelen kéz. Meg sem merde csókolni. Fél, hogy lehelővel letérli róla az ártatlanság himporát, s jött egy másik, a ki kérelhetetlenül letépte, olhervasztotta s azután eldőbta.

Az eldobott virág megakart halni, de ő megnemtetta. Minek mentette meg? miért nem hagyta pusztulni? Csak azért, hogy látnia, éreznie kelljen, milyen nyomorult az a másik chhez a nemes emberhez képest, kinek

boldogságát, életét zuzta össze? Kétségbe ejtő kínok közt, összetörve fuldokolt:

Ne vess meg! ne vess meg! . . .

Nagyot lobban a láng, megrezdülnek a pálmá levelek, éles léghuzat szalad végig a kis szentélyen. Mintha valaki kinyitotta volna az ajtót, az öregebbik klerikus mélyen el van merülve imájába. Nem először végez ilyen szomorú officiumot. Konoly áhitattal ismétli mély baszus hangján a pazulmas végső sorát: Dele iniquitatem meam!

A másik is szeretni imádkozni, de nem tud. Ugy érzi, hogy lábujhegyen közeleg valaki a koporsó felé. Hátán hideg borzongás fut végig. Hangja remeg, szíve lázasan ver. Künn a folyosó vén kakukkos órája éppen éjfél. Minden ütessel mázsás kalapács zuhan le agyára. Még egy kínos, félelmes, hosszú óra! A fele a vizsgálónak!

Hosszu árny vetődik az oldala mellett felnyúló, aranyos dór-oszlopra. Hátra akar tekinteni, — nem bír. Nincs ereje hozzá Szeme erőtlenség csukódik ki. Lázus agya benépesíti a ravatal tájékát. Méltóságos alakok vonulnak el lelki szemei előtt. Püspökök fejükön infulával kezükben pasztorálával; kö-félel üvezott durva csuhás barátok derekukon olvasóval, fejük felett glóriával. Vajamennyi átlátszó, mintha levegőből volna. Átszellemlőt tekintetűktől meg fagy a vére. Diderogve, fogvaogva morgogja velük:

— Miserere mei Deus!

A szellemek elvonulnak, a khórus utolsó, elmosódott itemei már a másvilágról jönnek. Valahol a messzeségben, megszólal egy láthatatlan orgona és bugya, pianissimo kíséri az ellaló zsolozsmát. Rémes gyönyörrel hallgatja a bünatos, zokogó, ismeretlen tulvilági melodiát. Nem is egyházi zene ez már. A haldokló szereltem végtelen fájdalommal s az

elmulásnak motívumai bugnak, nyögnek, síránkoznak benne . . .

Hirtelen vakító fényözön kápráztatja meg szemét. Ezer nap veri össze sugarait s új jelenségek kelnek ki az aranytengerből. Bájos, imádatra gerjesztő angyal alakok hosszú fényos ködből szótt szárnyakkal, átlátszó fátyolpalástal.

Apró kezük csilingelő virágot hint az utra. Érti a részegítő, mámorító illatot, mely csiklandozva járja át testét, lelkét. — A ment közepén egy istonó lebeg, Fenséges, szelid, tiszta mint a gyermekmosoly. Megismeri. . . Ó az. . . Szeme nem bírja meg a világságot. Belül a csillogó édes boldogságba. A fény aranygomolylyá sűrűsödik. Az istenő rávetelt, szelid, fájdonlason ragyogó szemével most is azt mondja, mit akkor, a mikor utoljára látta: — Ne vess meg!

Érti, hogy kezén fogja és ő követi. A fényben nincs árny. Együtt elmölkednek föl, föl a végtelenségbe. Mind közelebb hallja a láthatatlan orgonát, a rekviem himnuszba csap át, harsogva szólnak a menny tubái, off-kleideji, — az ógi papok mászdalt zengenek.

A légvonut becsapja a szacellum ajtaját. . . lezuhant a magusból. Álom volt az egész. Egy másik álom az álomban. Csak a bünbünati zsololtár ritmusai kopognak tompán, egyhanguan: miserere mei. . .

A kékláng rávigyorog: fölbredtél? A folyoso visszhangja rá mordul: álmodtál! A halott pedig mosolyog ceüdesen: most is álmodol! aludjál tovább!

És ő szót fogad a halottnak. Erős már a lelke, hogy tovább aludja az élet álmát.

. . . És valahol a távolban felszáradnak a bánatán virrasztó leányka könnyei; üdvözülten tárja ölére karjait, mert érzi, érzi, hogy ő — visszajön.

A. L.

a nagyközönség előtt kétségtelen valóságban megállapítani. Legtovább újabb meckolódásra vezet, melyben nap nap után a legutolsó évben kellettél bővebben volt részünk.

Ha Török Ferenc érzi, hogy igaz van és az általa kezdeményezett „nagy sepregetés” — munkáját tovább is vállalja, álljon a bíróság elé. Ott aztán vádoljon és védelmezze magát kénye-keve szerint.

Tisztán akarunk látni és e tiszta látásnak ez az egyetlen helyes módja. Ha a hivatalos vármegye tovább is engedí az a sok szennyel magán száradni, amit eddig halom-számra dobáltak reá — ám cselekedjék guszta szerint, azonban mi, idevaló benszülött ősi lakosság nem tűrhetjük tovább, hogy vármegyénk meg ezután is az egész ország előtt rablóbanda elnevezés alatt szerepeljen a közfoglalomban.

Törvényhatósági közgyűlés.

Vármegyénk törvényhatósága augusztus hó 30-án rendkívüli közgyűlést tartott. A bizottsági tagok meglehetősen szép számban jelentek meg, ami Bece Antal alispán nyugdíjazásával, az új alispán kérdésével, valamint a tús gyűlés alá került ösztöndíjak és segélyek kérdésével hozható okozati összefüggésbe. Kállay Ubul főispán, ki ezen az eredményes közgyűlésen elnököl először, pont 9 órakor megnyitotta a közgyűlést. Az időközben szentesített törvények kihirdetése után közvetlenül Bece o Antal vármegyey alispán nyugdíjazásának kérdése került tárgyalás alá. A nyugdíjazást a belügyminiszter elfogadta s tulajdonképen csak a törvényhatóság részéről való végleges felmentés és sok évig tartó lú, buzgó és eredményes közszolgálatának jegyzékonyvi elismerése és megörökítése képezte rövid elintézés tárgyát.

Bece o Antal ekkor felállott és beszűzöt mondott. E beszűzefelől, melyfel lapunk főhelyén is foglalkozunk, konsternációt keltő hatást keltett s a törvényhatósági tagok mindazonáltal néma esendben hallgatták végig esután akkor zúgott fel erősebb moraj, mikor az elnököl főispán személyeskedés címén a szót megakarta tölle vonni.

E beszűzében, mely körülbelül egy órá volt igénybe — lényegében a következők foglaltattak:

Nem akar a törvényhozástól mint alispán végbücsűt venni anélkül, hogy most az utolsó pillanathban a reál szót rágnának adól ne tisztázza magát és e jogot annyival inkább követelje magának, mert épen e helyen lett, mint elnököl főispán helyettes Török Ferenc által a május 18-iki közgyűlésen becsűlétben megtámadva. Akkor, mint elnök nem védekezhetett, de nem is volt tisztában, hogy épen ő-e a megtámadott, mintán névszerint megnevezve nem lett.

Azóta az események és egyéb kijelentések igazolják, hogy Török Ferencnek az említett közgyűlésen az az és versesvölgyi erősségek eladásának tárgyalása alkalmával a megvesztegetés büntjéleképen a zöld asztala lecsúpt 6000 koronával kapcsolatosan tett ama kijelentése, hogy „ha ennyit ér egy szopos borju, akkor mennyit ért egy ezimeres ökör” reá vonatkozott.

E kijelentés értelme más nem lehet, minthogy ő is megvölt vesztegetve. Előre becsűlja, hogy őt az az és versesvölgyi erősségek eladás tárgyában soha senki semmiféle irányban meg nem köte; neki ígért vagy pénz senki részéről nem tétetett és nem adatott. Ha azonban kutatja e rut meggyanúsítás és házja okait, vissza kell menjen abba az időbe, mikor még Török Ferenc a helybeli polgári leányiskolánál hittanító volt. Mintán a tanít nek növekedékeivel szemben tanúsított olyan viselkedése jutott tudomásra, melyet ő, mint alispán tovább nem tűrhetett kénytelen volt három megyey emberlérsával ez állásából elmozdítatni.

Innen kezdődik Török Ferenc részéről a boszűvőgtől sarkalt üldözés és meggyanu-

sítások, mely esapontját a már említett törvényhatósági jelenetben érte el.

Azóta sikerült neki a 6000 korona történetére vonatkozólag hiteles adatokat szereznie. Ez a történet pedig abban áll, hogy Török Ferenc a törvényhatósági közgyűlés előtt misfél hónappal és közvetlenül az utolsó képviselő választás előtt kapott sok kérés után egy bizonyos emberöl kölésségeképen 6000 koronát. Ebből a pénzből, mintán el volt adódva, még a köléssadás napján két helyen felváltott 2000 koronát és elfizette. Teltette, mert jogu volt hozzá. Nem kutatja a további 4000 koronát, de az kétségtelen, hogy az a 6000 korona, mi Török Ferenc letett a törvényhatóság asztalára, nem az a pénz volt többé, amit köléssön kapott. De az is kétségtelen, hogy e pénz kétféle szerepet: tudniillik egyszer privát, máskor miút megvesztegetési összeg szerepet nem játszhatta volna. It éles következtetéseket vont le, melyért az elnököl főispán meg is szólította. Azután rámutatott, hogy Török Ferenc a Geótz cég érdekében Gyergyóvidéken több helyen közbejárt, sőt egyik paplára is nagy buzgalom létsátra azt a megjegyzést közkázattja: „Hát már te is felesáptól vigének.”

Sok minden egyéb közbeszűzése és egybevetése után arra az eredményre jut, hogy úgy látszik az a bizonyos szopos borju két annyit szopott. Az ő véleménye szerint az ilyen ember most már nem lehet más, mint „félhalott.”

Végül megköszönve a törvényhatóság állandó támogatását és jóakarát — azt a kijelentést teszi, hogy bár nem a helyről (t. i. az alispáni széköl), de mint törvényhatósági tag a törvényhatóság belételeben tovább is aktív szerepet leg vinni, mert a vármegye ügyeit ez időszerint ő ismeri legjobban. Besűzötöt kér a törvényhatóságtól, ha becsűlote védelmében — esetteg túllépte a szigorú illemosság határát, azonban az a mit tett, köteleesség volt, valamint kötetesség az is, hogy az alispáni széköt utódjárú tisztán és becsűllettel hagyja hátra.

E beszűzöt után, mely minden oldalról a legkínosabb érzelmeket keltette és az idegeket ugyszűlván a végöl határig feszítette Török Ferenc emelkedett szólásra.

Elmondja, hogy a feszűlt viszony az alispán és közte nem azon időkből keletkezett, mikor ő polgárisaknál hitoktató volt, hanem később a Pázmány Pénos választási idejéből. További érdelemes polemika azonban nem boszűtkozik, hanem majd hirlapi téren tisztázza magát és kiadja azt a memorandumot, melyet már régebb elkészített. Eredemleges választó tehát az alispán védjainak egyetlen pontjárú sem adott.

E kínos jelenetek után a folyó ügyek tárgyalása következett, melyek eredményét térszűke miatt más alkalommal közöljük. It érzék közöl esután ezant az az egyet említjük fel, hogy a közgyűlés az állandó választmány javaslatával szemben a megyey tisztviselőknök a magán javakból eddig kapott 12000 koronás segélyt — jövőre is folyósította.

A székeley akció.

A „Pesti napló” egyik száma e cim alatt e minket erősen érdeklő következő közleményt hozta:

Alig négy éve, hogy a földmívelési kormány, felbátorodva az ugynevezett rutén akció sikerein, illetőleg okulva ez ott szerzett tapasztalatokon, népmézőt műköléseké sulypontját arra a területre helyezte át, hol a mentés magyar fapollitai feladat s a késedelem az államrezon kárával járna. E terület a Székelyföld.

Négy éven át nem sokat hullotta a világ a székeley-akció állásáról. Legfőkébb annyiról értesűltünk, hogy a mentőmunka élére melyik főispán, vagy a miniszteriumból melyik tisztviselő került. A munkálatok nagy titokban, zajtalanul folytak, vagy meg se indultak. Bátorodtan s gyönyörű kezéssel álltunk szemközt, mint a kölségvetésben igen szerény, alig 200.000 koronányi dotáció támogatott.

Vahimivel többet tudtunk meg az elvégzendő feladat felöl a tudnái székeley kongresszuson, hol a szakosztályok felúrták a székeley nép roppant gazdasági és kulturális

elmaradottságot, mely — ha csak felerősében is megvalósítatnék — évtizedes erőfeszűsben és legalább félszázmillió koronába kerülne.

A kormány azonban ezt a programot egészen magyévé tette s valósítására a székeley kirendeltség után legmesszebb menőlték vállalkozott. Erre vallanak nemesak az illetékes miniszteri nyilatkozatok, hanem a kormánybiztosság múlt évi jelentése is, mely eredményeköl ugyan még nem adhatott számot, de annál többet ígért a közel jövőre a székeley program egész vonalán.

Most kapjuk kézhez az idei jelentést. Kíváncsian forgattuk lapjait, mert azoknak pusztá ígért-let többé nem szabad tartalmazniok; sőt látszatra eredményes és tanulságra negatív értéköl kísérettel is jóval többet vár ma tőlük a nemzet közvéleménye, mely a székeley ügyöl nemzeti ügyet formált.

Ígénytelen külsejű alig 60 oldal terjedelmű fizet fokszik előttünk. Szerzője dr. Koós Mihály min. segédültkér, kit Darányi nemrég bizott meg a székeley hegyvidéki fölségítésének munkálatival. A dolgozat szerény méretei s szerény tartalma közt az arányosság nyilvánvaló. Tartalmából megállapíthatjuk, hogy a kirendeltség sokfélét s átgondolatlan kezdett, de a nehézségek miatt csak nagyon lassan haladhat előre, legfőbb dolgban már mindíg a kezdetnél tart vagy túl se lépett az előkészűleten.

Alapszűzöje az, hogy a székeley kérdés tudnyomólóg gazdasági kérdés, s mert a székeley nép agrárius, a megoldása főképp az agráripolitik- világlában kereskedő. A földmívelési kormány kirendeltsége a székeley problémát másképp nem is foghatná fel.

Ehez képest dolgozta ki a működési programot, mely moral-etnikai részében a falusi társadalom szervezéséről, kiszűzák túsús köréből, gazdasági megbeszűzésekröl a faban s a mezőn, gazdasági kirúndítások rendezéséről stb. szól, — gyakorlati része pedig kiterjűsbelek a székeley paraszt egész háztartásra és gazdaságra, állatjára, veteményére, legelőjére, házi iparjára, terményértékésítésére s hitelviszonyjára.

A bajok vizsgálatából szakszerű következése az, hogy a székeley ember félreismerő az ő kedvezűtlen talaj- és éghajlati viszonyait, s minden erejét meddön pazarolta el a gabuntermelésben, miatta elhangyolodva a magya érzékeny károsításával állatgazdaságát. A mag nem fizetett elegend, az állat pedig elpusztult.

A mentőmunkában tehát az a vezéreszeme, hogy a székeley gazdálkodás általános reform alá vettessék, s a föld- és állatgazdaság közt létező aránytalanság kelleg kiegyenlítettessék. A hivatalos program rá akarja bírni és segíteni a székeleyt, hogy életrunkájában a fűsűlyt az állattenyésztésre, első sorban a szarvasmarha-üzemre helyezze.

A célt szolgálják az állattenyves javításának, növelésének, takarmány-termeléséről és legelőkröl gondoskodásnak, az állattenyvesztő egyesűleteknök s az állatbiztosításnak kimódolt tervei. Más kérdés, mely eszközökkel remélik a cél haszn megköszűtését.

A múltban azt tették, hogy bizonyos számú tenyészállatot osztottak ki a községek közt; jövőre ugynevezett készűlnek tenni megöltava azzal, hogy a tenyészűtél szűvetkezetek oldama, állatbiztosító intézmény védelme alá helyezik, kiállításokkal terjesztik az eredmény jó híret s díjakkal jutalmazák az elért legnagyobb sikert.

Földgazdasági doljában a program szintén ad néhány irányeszűmet. Belterjeszűbbé igyekszik tenni a székeley gazdálkodás, összekapcsolva azt kerteszűtél, méhészűtél, gyűlmestermeléssel. Gépeket, vetőmagot, oltványokat kínál a népok szűtészűlára. Nem zárkölök el a szűlök rendszeres felújításától, s tért nyit ut termelési ügyek számára is, milyen a székeley talajon oly sokat ígérő lentermés, mely majdnem a szűvőipar felújítását vonhatja maga után.

De legfőbb sulyt mégis arra látszik vetni, hogy a székeley földgazdaság két alapbűja: a hiányos takosítás s az üzemetke hiányán valamiképp segítsen.

Az első alkalmasint elmarad az új kutaszűtrális felvételek idejéig. Addig a földmívelési kormány legfőbb egyen nagy bírtokostek korrelázásával s ökszerű telepítési politikával enyhíthet a bajon.

A másik: az üzenetköz hiánya, összefügg a székelő nép hitelképességével s a Székelyföld hitelbíráival. A jelentés nem tiltja keserves tapasztalatát, hogy a székelőség szörnyen el van adósolva, még pedig — gyaníthatólag — a román uszorisok zsebében. De egyfelől reméli, hogy sikerül nagy bankok közreműködésével majdan e telter nagy részét, mely véltadósság, hosszú lejáratú konvertálási s biztosítékul a földtulajdonat a becésár hutvanöt százaléka erejéig leköltetni, — másfelől minden eszközt meg akar ragadni, hogy a székelő hitelt a székelő gazdaság jövődelmezőbb létével emelje. Erre való eszközeit rendszeresen egészítik ki a szövetségi intézmények, melyek hitelnyújtással, terményértékesítéssel, gabonraktár- és vásárcsarnok-ellátással, tej és kukoricaszállításal, gyümölcskereskedéssel egyaránt foglalkoznak.

Ha ehhez hozzávesszük a három mintagazdaságot, amit a kirendeltség Székelyföldön felállított, a két mintaiskolát, amit földmunkások kiképezésére ugyancsak fenntart, s a szociális reformokat (munkáslakás, munkásbiztosítás), amiket a székelő szónányuk némelyikén kezdett, — kimerítőtünk a hivatalos jelentés lényegét.

Megállapíthatjuk belőle, hogy a mult jelentés óta az eszmék a székelő akció dolgiban kellőleg kiforrtak, módszeres egészesé formáltak magukat, minit elég könnyű az áttekintés és lehetséges az egységes, céltudatos vezetés.

De megállapíthatjuk azt is, hogy a céltől még nagyon távol állnak, a műveletek csak most kezdődnek s a tempó gyorsítása az államnak nincs módjában.

A kirendeltség nem telter mást, mint-hogy teljesíti programmszerűleg a vállalt teheret az évi részletfizetéssel. Egy-egy részlet aztán sokfelé oszlik: az áldásból csak egyes pontok kapnak valamit, pár kisemelt vagy beajánlott község. A többi kénytelen várni más évekre.

Méltán kívánhatjuk hogy a sorrendet ne a vak véletlen, ne is a protekciós kezg határozza meg, hanem az eleven életszükséglet. Elsősorban igényük a gyors segítség — csakis ama községeknek lehet a Székelyföldön, melyek sajátos etnikai viszonyai közt veszélyesen exponált helyzetben jutottak s a romanizmus hullámaival már-már elnyeléssel fenyegettetnek.

Ránk nézve haszon nélkül való, mert ellenőrizhetetlen ez a jelentés, amig nem nevezzi meg a községeket, melyeknek segítséget juttatott. Hivatalosan titkolni való abban ugyis: nyit eljárás pedig nagymértékben növelné a hitelt és bizalmat a székelő mentőakció jelene s jövő sikere iránt.

A hét története.

Lajos napja. — A szegedi iparpártoló nagygyűlés. — Oroszország forrongása. — Kirabolt vasuti pénztár. — A bogár szemű kiséret. — Apa a gyermekjei ellen. — Gyermekgyilkos pap — Turó halála.)

Mint minden esztendőben, úgy az idén is méltóan ülte meg az ország Lajos napját. Különösen a fővárosi függetlenségi körök kegyelettel adóztak Kossuth Lajos óriási szellemének. A magyar szívekbe, a magyar lelkekbe mélyen beván vésvé ez a nagyogó név és minden igazán érző hazafai emlékszik ilyen évfordulókra. Egy szomorú momentum azonban akadt az idei Lajos napja megünneplésekor. Ugyanis a hatalmas, a nagy függetlenségi párt nem volt sehol, hivatalosan nem ünnepelte Lajos napját, csupán annyit tettek, hogy a függetlenségi párt helyiségének ablakából két nemzöld színű zászlót tettek ki Kossuth Lajos képével. És útvöl voltak a függetlenségi ministerek, pedig éppen az idén kellett volna szokatlan fényvel és ünnepséggel megünnélni Lajos napját.

Szegeden a Klauzál-szobor leleplezési ünnepélye keretében iparpártoló nagygyűlést tartottak. Maga a gyűlés nem igen tért el a szokásos sablontól, de amál érkekeshek voltak a bankett alkalmával elhangzott pohár-

köszöntők. Bánffy Dezső báró ugyanis kifolyósolta, hogy a gyűlésen szóba sem került az önálló vánterület, s ebből azt következtette, hogy a kormány nem is törekszik komolyan ennek megvalósítására; különben e tekintetben is viseltetik bizalommal Wekerle és Andrássy ministerek iránt. A jelen levő Sztörényi államtitkár rögtön válaszolt. Kijelentette, hogy 1917-ig adott helyzetben vagyunk, a mostani kormány csak átmeneti és nem telter egyebet, mint alaposan előkészíteni az önálló vánterületet, nehogy arra az időre, amikor újabb gazdasági sorsunk fölött határozni kell, a készületlenség állapotában legyünk. Ezt a választ tetszéssel fogadták.

Oroszországban most már tetőpontját érte el az anarkia. Sztolipin miniseterelnök nyári palotájában bombamerénylet következett el, mely közel harminc áldozatot követelt. Sztolipin sértelet maradt, egyik leánya azonban súlyosan megsebesült. Alig egy-két nappal később Kinn tábornokot lötte agyon egy fiatal leány. A éár palotájában bombát találtak. Tíz nap alatt nem kevesebb, mint 479 merénylet történt Oroszországban, melynek hivatalos közei most sugalmazott újságikkben azzal fenyegetőznek, hogy Anglia és Németország az artkorláciának segítséget fog nyújtani. Egyelőre azonban ez a külbeavatkozás csak az orosz félhivatalos sajtó kissé fantasztikus óhaja, melynek megvalósítására hiába várunk.

Hódmezővásárhelyt a vasuti pénztárt fényes nappal kirabolták. A gyanu a vasuti pénztáros, Bonyhádi Simon ellen irányul, kit le is tartóztattak, később megrongált egészségi állapotára való tekintettel, rendőri fedezettel szabad lábra helyezték. Bonyhádi a terhéro rótt bünteselekményt tagadja.

A biharmegyei Pálfol-tanyán nemrég kísérteties dolgok történtek. Éjnek idején lába kerekedett minden ingó-bingónak, boszorkányos vijjongás hullatszött és közápor hullott a hajlékra. A esondörök hiába keresték a titok nyitját. Végre mégis rájöttek, hogy a dolgot egy esinos, bogárszemű tizenhatéves fiányka, Gyarmati Észter rendezte, azért, hogy elriassza a házból szüleit és nyugodtan tölthesse szoretőjével pásztororát. A esondörök újmozásuk eredményéről jelentést tettek felettes hatóságoknak.

Ifj. Greskovics Ferencz esongrúdi kisbirtokos a felett való boszujában, hogy felesége ott hagyta azzal, hogy több vissza nem jőnik, nyole gyermekét bezárta a szohába és rájuk gyújtotta a házat. Szorenesőre sikerült a tüzet eloltani és a gyermekeket megmenteni.

Franciosországban nagy feltűnést kelt, hogy Cassand Fángéres montpellieri lelkész gyermekgyilkosság gyanúja alatt letartóztatottak. Az abbének évek óta viszonya volt egy Augustine Lengé nevű fiatal leánnyal, aki néhány hónap előtt egy édes titkot sugott a pap fülébe. Cassan erre elküldte kedvesét Lourdesba, hogy talán a víz majd esodát tesz vele. A esoda nem következett be, a leány visszatért a paphoz, aki karcsosony óta eldugva tartotta házában. Nemrég a szerencsétlen természet meghalt. A temetés őjjel volt a legnagyobb titokban. A dolog gyanus volt, házkutatást tartottak a paphoz és a kertben megtalálták egy újdonszült, életképes esesemő holttestét. A gyermek nyakán fojtogatások nyomai látszanak. A papot letartóztatták.

Ritka talentumú újságíró és író hull meg, a napokban aránylag nagyon fiatalon, 36 éves korában. Thury Zoltán ritka tehetséggel megáldott, hatalmas gondolkodó elme volt s írásában mindenkor a kisemberek megnyuny bujt-bujt, a gyámoltalanok, szoren-

csétlenek, tehetetlenek ügyét karolta fel pártatlan szívvel. Minden írását a pesszimizmus, az északi borzongás hatotta át. Két darabját adták elő a színházakban és három darabja várt előadásra. Tömérdek cikket, tárcát írt; néhány kötetet megjelent. Legnagyobb munkája között tármasla meg szervezőtét a gyilkos kór, a tüdővész. Nagy részvét mellett tozarték el. Temetésén képviselve volt az írói, művészi világ, számtalan előkelőség. Özvegvet és nőgy árvát hagyott hátra. A főváros díszsírhelyet adott a kiváló írónak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tisztelettel kérjük mindazon olvasóinkat kik esideig lapunkat megtartani szívesek voltak de az előfizetést díjakkal még hátralékba vannak, hogy azon csekély előfizetésdíjat lehetőleg forduló postával beküldeni sziveskedjenek, mivel nekünk is a lap fenntartása tetelemes anyagi áldozatokba kerül.

A „Székelység“ kiadóhivatala.

— **Kinevezés.** Kállay Ubul főispán Éltihos Gyula ügyveljelölt közigazgatási gyakoronokká nevezte ki.

— **Politikai eszenzáció.** Sztörényi államtitkár a milandó Sesolo tudósítójn előtt azt a feltűnő nyilatkozatot tette, hogy a költségvetés és a kereskedelmi szerződések letárgyalása után azonnal az általános választói jogot fogja a ház tárgyalni. Továbbá annak a nézetének adott kifejezést, hogy a kiegyezési tárgyalás szokatlan éles harczt jelent.

— **Magyar tiszt győzelme.** A brucki lövészversenyen Barabás Károly brassói honvédfőhadnagy, a ki a mult évben városunkban volt alkalmazva, az összes első díjakat elnyerte. Övé lett a király díja, egy arany óra, egy romek pénztárcsa és egy kóp.

— **A Gábor Áron-féle ágyú történetéhez** a „Független Székelység“ből a következő adatokat vettük át. Az ágyú akkor készült, a mikor a külső esata folyt. Már a talpra szerelés kövkezetet volna, mikor futár jelentette, hogy a esata elvonsott jün a muszka. Erre Kovács András kovács és társai oltemették az ágyút. A kösz esekértpalpat már az oroszok águták meg ott, az udvaron. Az ágyú olásói hívon megtartották a titkot, a mit egymásnak fogadtak, hogy havá rejtették a drága emléket. Később Kovács András, hogy mint az ágyú olásói kövött a utolsó élő, sirba ne vigye titkát, halálos ágyán Pongrácz Jánosnak, Turóc tanyitványának elárulta, hogy a kuttól 13 lépésre van az ágyú. Egyszer már ennek újonán kereszték, de nem találtak. Most pedig csakugyan a jelzett helyen találtak meg. Most Turók polgármester mozgalmat indított, hogy az összes szabadságharci emlékeket gyűjtésük ázsa s a városüzán egy teremben állandó emlékmúzeumot rendezzenek be. Az emléktárgyek máris gyűlnek.

— **Névtároltatás.** Vujaka József esiktpalcai illetőségű ugyanottani lakos sajtó valamint József Béla, Gyula és Bénéám novli kisokru gyermekjei család nevének „Végzési“ra kért átvöltoztatása a f. évi 7838. számú belügyminiseteri rendelettel megengedtetett.

— **Egy királyné pénz nélkül.** Brassóából írják: Kedves esője volt a napokban Brassóban Erzsébet román királyné. A királyné egy német hercegnő és udvarhölgye kíséretében automobilon Sinaióból Brassóba érkezett. Brassóban a királyné minden kíséret nélkül a távirdahivatalba ment és ott táviratot szivegezett férjének, Károly román királynak. A hivatalnok kiszámította, mennyibe került a távirat: Carmen Silva a zsebébe nyult és nem talált egy fillért sem. Kacsaga kérte a postahivatalnokot, hogy hitelrezen neki. Néhány perc múlva asután megérkezett udvarhölgye, aki kifistete a királyné adóságát.

— **A jogyzók fizetésének kiegeazítése.** A községi közigazgólóknak eddig mindig hóna-

